

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๕

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ พรรคเสรี ได้จัดตั้งสาขาพรรคซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองแล้วครบสี่ภาคภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่วนการรับสมัครของพรรคเสรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ขอให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกพรรคเสรีแล้ว พบว่าการเป็นสมาชิกพรรคมีจำนวน ๔,๒๐๗ คน และไม่พบเลขประจำตัวประชาชนของสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๔๑๖ คน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงให้พรรคเสรีส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของสมาชิกพรรคเสรีที่ตรวจสอบไม่พบ เพื่อยืนยันว่ามีตัวตนอยู่จริง พรรคเสรีได้จัดส่งรายชื่อสมาชิกพรรคที่ปรากฏเลขประจำตัวประชาชน รวมจำนวน ๔๐๗ คน พร้อมทั้งแจ้งว่า ไม่สามารถส่งรายชื่อสมาชิกพรรคในส่วนที่เหลือได้ เพราะสมาชิกอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งขณะนี้มีความไม่สงบ และได้เอกสารหลักฐานครบจำนวนแล้วจะจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติม นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า สมาชิกพรรคเสรี จำนวน ๔๐๗ คน มีตัวตนอยู่จริงและยอมรับได้ว่าเป็นสมาชิกของพรรคเสรี บวกกับจำนวนสมาชิกที่ตรวจสอบพบ จำนวน ๔,๒๐๗ คน มีผลให้พรรคเสรีมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๔,๖๑๔ คน ซึ่งยังไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคเสรีได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ตามคำร้องดังกล่าว เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรี ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงวินิจฉัยให้รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ พร้อมทั้งให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และให้ส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคเสรีเพื่อยืนยันคำชี้แจง

นายนิศย์ สรสิทธิ์ หัวหน้าพรรคเสรี ชี้แจงว่า พรรคเสรีมีความตั้งใจที่จะพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง การที่พรรคเสรีไม่สามารถหาเลขบัตรประจำตัวประชาชนมาทดแทนจำนวนเลขบัตรประจำตัวประชาชนที่หาไม่พบ เป็นเพราะเหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเหตุการณ์ไม่สงบ แต่พรรคเสรีมีสมาชิกที่รับรองเป็นสมาชิกแล้ว จำนวน ๕๔๘ คน ซึ่งสามารถนำมาทดแทนสมาชิกที่ยังขาดอีกจำนวน ๓๘๖ คน ให้ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คนได้

นายทะเบียนพรรคการเมืองยืนยันคำร้องชี้แจงเพิ่มเติมว่า ได้จัดส่งรายชื่อสมาชิกพรรคเสรีที่ตรวจสอบไม่พบ จำนวน ๑,๔๑๖ คน ให้พรรคเสรีพร้อมทั้งแจ้งให้จัดส่งหลักฐานที่แสดงว่าบุคคลเหล่านั้นมีตัวตนอยู่จริง เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านเพื่อแสดงความมีตัวตนของบุคคลดังกล่าว แต่พรรคเสรีไม่สามารถส่งหลักฐานมาแสดงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ครบตามจำนวน และขอผ่อนผันการส่งหลักฐานหลายครั้ง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า เมื่อพรรคเสรีไม่สามารถส่งหลักฐานได้ พรรคเสรีจึงมีสมาชิกไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค ส่วนกรณีที่พรรคเสรีขอจำนวนสมาชิกซึ่งพรรคเสรีรับรองแล้ว จำนวน ๕๔๘ คน มาทดแทนสมาชิกที่ขาดไปนั้นเป็นการดำเนินการรับสมาชิกพรรคเสรีที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีแล้ว

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของคู่กรณีแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๑.ล.๑”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด ก็เนื่องจาก พรรคการเมืองย่อมต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งมีเจตนารมณ์ทางการเมืองสอดคล้องกับอุดมการณ์หรือหลักการของพรรค มีความศรัทธาเชื่อถือต่อพรรค และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เช่น บริจาคเงินหรือสิ่งของต่าง ๆ ชื่นชมยินดีกับพรรค เวลาสนทนาปราศรัยกับคนอื่น ๆ ช่วยหาเสียงให้พรรค และลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้สมัครของพรรค รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของพรรค และจำนวนสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ก็เป็นจำนวนที่ฝ่ายนิติบัญญัติเห็นว่าเหมาะสมที่จะทำให้พรรคการเมืองดำเนินกิจการต่อไปได้ ส่วนที่กฎหมายบัญญัติให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ก็เนื่องจากพรรคการเมืองต้องมีการจัดองค์กรของพรรค ซึ่งสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ “ประชาชน” โดยมีสำนักงานสาขาพรรคเป็นตัวแทนคน แม้ว่าจะเป็นสาขาตามกลุ่มคน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพ กับสาขาตามพื้นที่ เช่น สาขาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เป็นต้น และสำนักงานสาขาพรรคต้องมีคณะกรรมการบริหารซึ่งถือว่าเป็น “ฝ่ายการเมือง” ของพรรค และมีเจ้าหน้าที่ประจำ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายที่จำเป็นสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงาน

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการจัดตั้งพรรคเสรีไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พรรคเสรีได้จัดตั้งสาขาพรรคซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองแล้วครบสี่ภาคภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่วนการรับสมัคร พรรคเสรีได้รายงานจำนวนสมาชิกและจัดส่งทะเบียนสมาชิกพร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลสมาชิกต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ขอให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกพรรคเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ” และต่อมาสำนักบริหารการทะเบียนฯ ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกพรรคเสรีว่า พบการเป็นสมาชิกพรรคจำนวน ๔,๒๐๗ คน ไม่พบเลขประจำตัวประชาชนของสมาชิกจำนวน ๑,๔๑๖ คน จึงให้พรรคเสรีส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของสมาชิกพรรคเสรีที่ตรวจสอบไม่พบ จำนวน ๑,๔๑๖ คน เพื่อยืนยันว่ามีตัวตนอยู่จริง โดยเมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ พรรคเสรีได้ขอขยายเวลาการดำเนินการเพื่อจัดส่งเอกสารหลักฐานการรับสมัครพรรคออกไปอีก ๓๐ วัน นับจากวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน พรรคเสรีได้จัดส่งรายชื่อสมาชิกพรรคที่ปรากฏเลขประจำตัวประชาชน จำนวน ๒๔๗ คน ซึ่งยังไม่ครบจำนวน ๑,๔๑๖ คน ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และให้เหตุผลว่าสมาชิกของพรรคอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งขณะนี้ยังมีเหตุการณ์ไม่สงบ จึงไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จ ตามระยะเวลาที่กำหนดได้ และขอขยายเวลาในการส่งรายชื่อสมาชิกพรรคพร้อมเลขประจำตัวประชาชนออกไปอีก ๑๓ วัน ต่อมาวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พรรคเสรีได้จัดส่งรายชื่อสมาชิกพรรคที่ปรากฏเลขประจำตัวประชาชนเพิ่มเติม จำนวน ๑๖๐ คน พร้อมทั้งแจ้งว่า ไม่สามารถส่งรายชื่อสมาชิกพรรคในส่วนที่เหลือได้ เนื่องจากสมาชิกไม่ยินยอมให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน เพราะเกรงว่าอาจเกิดความไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ไม่สงบ และมีหลายหมู่บ้านที่เจ้าหน้าที่ของพรรคไม่กล้าเข้าไปประสานงานกับสมาชิกเพราะเกรงว่าอาจเกิดอันตราย ทั้งนี้ พรรคเสรีได้ขอให้สำนักบริหารการทะเบียนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกแต่ไม่ได้

รับความร่วมมือ โดยให้เหตุผลว่า เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า ระยะเวลาในการดำเนินการได้ล่วงเลยมาพอสมควรแล้ว พรรคเสรียังไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานครบจำนวน ๑,๔๑๖ คน และเมื่อนำจำนวนสมาชิก จำนวน ๔๐๗ คน รวมกับจำนวนสมาชิกที่ตรวจสอบพบ คือ จำนวน ๔,๒๐๗ คน มีผลให้พรรคเสรีมีจำนวนสมาชิก รวมทั้งสิ้น ๔,๖๑๔ คน ซึ่งไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน จึงมีความเห็นว่า พรรคเสรีไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานของสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดและไม่มีเอกสารหลักฐานใดแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีตัวตนอยู่จริง ตลอดจนไม่อาจยอมรับได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกของพรรคเสรี ดังนั้น ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรี พรรคเสรีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด จึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำหรับข้อโต้แย้งของพรรคเสรีที่ว่า ไม่สามารถหาเลขบัตรประจำตัวประชาชนที่หาไม่พบได้ เป็นเพราะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเหตุการณ์ไม่สงบนั้น เห็นว่าข้อบังคับพรรคเสรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “บุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติต่อไปนี้ มีสิทธิเข้าเป็นสมาชิกของพรรค (๑) มีสัญชาติไทย โดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก (๓) ...” หมายความว่า การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคจะต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน เพื่อจะทราบว่าบุคคลที่มาสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก และข้อ ๑๔ กำหนดว่า “การสมัครเป็นสมาชิกพรรค ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครตามแบบพิมพ์ของพรรคต่อเลขาธิการพรรคหรือประธานสาขาพรรค และให้เลขาธิการพรรคพิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการบริหารพรรคและเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติให้รับเป็นสมาชิกได้ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิได้รับบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคไว้เป็นหลักฐานด้วย” หมายความว่า การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคจะต้องมีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค และมีการพิจารณากลับกรองจากเลขาธิการพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเมื่อผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนและคณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติให้รับเป็นสมาชิก พร้อมกับให้บัตรประจำตัวสมาชิกพรรคไว้เป็นหลักฐานแล้ว พรรคเสรีก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบว่า ได้ดำเนินการรับสมาชิกพรรคแล้ว ตามใบสมัคร

จำนวน ๕,๖๔๖ คน แต่จากการตรวจสอบข้อมูลของนายทะเบียนพรรคการเมืองพบว่าตรวจสอบไม่พบ
เลขประจำตัวประชาชนของสมาชิก จำนวน ๑,๔๑๖ คน พรรคเสรีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ เมษายน
พ.ศ. ๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามลำดับ
ขอขยายเวลาส่งเอกสารหลักฐานเลขประจำตัวประชาชนของสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบ ซึ่งเมื่อครบกำหนด
ที่ขอขยายแล้ว พรรคเสรีก็ยังไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานเลขประจำตัวประชาชนของสมาชิก
ที่ตรวจสอบไม่พบให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดได้สำหรับเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ เป็นเหตุการณ์ที่พรรคเสรีสามารถแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาได้
ก่อนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะตรวจสอบและแจ้งให้พรรคเสรีจัดส่งเอกสารหลักฐานเพื่อยืนยันว่า
สมาชิกมีตัวตนอยู่จริง การที่พรรคเสรีแจ้งยืนยันไปยังนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการรับ
สมาชิกพรรคแล้ว ตามจำนวนใบสมัครสมาชิกพรรคเสรีจำนวน ๕,๖๔๖ คน ทำให้เข้าใจได้ว่าในขณะนั้น
พรรคเสรีมิได้มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงขนาดไม่อาจรายงานจำนวน
สมาชิกต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แต่ประการใด ข้ออ้างของพรรคเสรีในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พรรคเสรีมีสมาชิกที่รับรองเป็นสมาชิกแล้ว จำนวน ๕๔๘ คน สามารถ
นำมาทดแทนสมาชิกที่ยังไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน ได้นั้น เห็นว่าการดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่
ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและ
จังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด จะต้องดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน
พรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๒๕
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ฝ่ายนิติบัญญัติเห็นว่าเหมาะสม และมีระยะเวลาเพียงพอที่พรรคการเมืองจะสามารถ
ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองขยายระยะเวลา
ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ออกไปได้ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคเสรีส่งเอกสาร
หลักฐานของสมาชิกพรรคเสรีที่ตรวจสอบไม่พบมิได้เป็นการขยายระยะเวลาให้พรรคเสรีจัดส่งรายงาน
จำนวนสมาชิกพรรคแต่อย่างใด เพียงแต่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ให้พรรคเสรีได้มีโอกาสแสดงเอกสารหลักฐานความมีตัวตนอยู่จริง
ของสมาชิกพรรคเสรีที่ได้จัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้วเท่านั้น

ดังนั้น การที่พรรคเสรีส่งสมาชิกพรรคเพิ่มเติมเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้วนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีเสร็จแล้ว จึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้ออ้างของพรรคเสรี ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้เช่นเดียวกัน

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคเสรีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคได้ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นอกจากนี้ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคเสรีส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและปัญหาความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อข้อยกเว้นที่จะไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างไร

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายพอล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ